

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO KỶ THI TUYỂN SINH VÀO LỚP 10 THPT
KON TUM NĂM HỌC: 2021 -2022
ĐỀ CHÍNH THỨC Môn thi: NGŨ VĂN

Thời gian làm bài: 120 phút, không kể thời gian phát đề

Câu 1 (3,0 điểm) Đọc bài thơ sau và thực hiện các yêu cầu:

GIÓ KON TUM

(Lê Thánh Văn)

*Lạ lùng sao là cái gió Kon Tum
Chỉ thổi miết suốt bốn mùa chẳng nghỉ
Tôi đi giữa những ngày lang thang ấy
Chợt thấy mình sao giống gió Kon Tum
Ngang tàng sao là cái gió Kon Tum
Thương em quá nên thổi trung làn tóc
Gió có biết vì sao em đỏ mặt
Hạt bụi nào theo gió cũng đi hoang
Thật thà sao là cái gió Kon Tum
Trái hết lòng ra giữa trời đất rộng
Lúc hào phóng vụn cong cánh rợp bóng
Khi đượm buồn thủ thi lá xanh non
Dịu dàng sao là cái gió Kon Tum
Thổi đọc Đak Bla nâng tà áo lụa
Bấp trở cờ hoa, phả hương mở cửa
Một chút gió khuya mát lạnh tâm hồn
Mai xa rồi nhớ lắm gió Kon Tum
Dẫu biết nơi mình vẫn nhiều gió thổi
Nhưng lạ lắm, có gì không thể hiểu
Phải trái tim mình đập nhịp gió Kon Tum!*

(Dẫn theo <https://thanhnien.vn/van-hoa-nghe-thuat>)

- Xác định 02 phương thức biểu đạt có trong bài thơ.
- Tác giả bài thơ đã cảm nhận gió Kon Tum với những đặc điểm nào?
- Em hiểu thế nào về những câu thơ sau?

*Mai xa rồi nhớ lắm gió Kon Tum
Dẫu biết nơi mình và nhiều gió thổi
Nhưng lạ lắm, có gì không thể hiểu
Phải trái tim mình đập nhịp gió Kon Tum*

d. Mai xa rồi nhớ lắm gió Kon Tum là cảm xúc của tác giả Lê Thành, em, giả sử sau này rời xa Kon Tum, em sẽ nhớ nhất điều gì về mảnh đất này? Vì sao?

Câu 2 (2,0 điểm)

Hy viết đoạn văn (khoảng 10 - 15 dòng) trình bày suy nghĩ của em về vai trò của quê hương đối với cuộc đời mỗi người.

Câu 3 (5,0 điểm)

Phân tích vẻ đẹp của người đồng mình qua lời nhắn nhủ của người cha với con trong đoạn thơ sau. Từ đó liên hệ đến vẻ đẹp tâm hồn của người Kon Tum hôm nay trong cảm nhận của em.

*Người đồng mình thương lắm con ơi
Cao đo nỗi buồn
Xa nuôi chí lớn
Dẫu làm sao thì cha vẫn muốn
Sống trên đá không chê đá gập ghềnh
Sống trong thung không chê thung nghèo đói
Sống như sống như suối
Lên thác xuống ghềnh
Không lo cực nhọc
Người đồng mình thô sơ da thịt
Chẳng mấy ai nhỏ bé đâu con
Người đồng mình tự đục đá kê cao quê hương
Còn quê hương thì làm phong tục*

(Trích Nói với con, Y Phương, Ngữ văn 9, tập hai, tr.72, NXB Giáo dục, 2006)

ĐÁP ÁN THAM KHẢO

Câu 1:

Cách giải:

Hai phương thức biểu đạt có trong bài thơ: Biểu cảm, miêu tả.

Tác giả đã cảm nhận gió Kom Tum với những đặc điểm: Lạ lùng, ngang tàng, thật thà, dịu dàng.

Học sinh trình bày theo cảm nhận của mình, lý giải.

Gợi ý: - Đoạn thơ nói lên tình cảm của tác giả đối với quê hương mình. - Gió Kom Tum mang đặc trưng của mảnh đất này, dẫu cho mọi nơi đều có gió thổi nhưng sẽ không có cơn gió nào mang mùi vị của quê hương Kom Tum. Vì thế khi đi xa thứ mà tác giả nhớ chính là hương vị, đặc trưng quê nhà.

Học sinh trình bày theo cảm nhận của mình

Gợi ý: - Nhớ về thiên nhiên Kom Tum - Nhớ về con người Kom Tum

...

Câu 2:

Cách giải:

1. Mở đoạn

Giới thiệu vấn đề cần nghị luận: vai trò của tình cảm quê hương, đất nước. Lưu ý: Học sinh tự lựa chọn cách viết mở bài trực tiếp hoặc gián tiếp tùy thuộc vào năng lực của bản thân mình.

2. Thân đoạn

a. Giải thích

Vai trò của quê hương đối với đời sống tâm hồn của mỗi người mang ý nghĩa: quê hương - nơi chúng ta sinh ra và lớn lên, mảnh đất cho ta sự sống sẽ ghi dấu lại những kỉ niệm của ta, cho ta những nhận thức căn bản về cuộc đời. Mỗi người có một quê hương, mỗi quê hương có một bản sắc khác nhau nuôi dưỡng nên những tâm hồn con người khác nhau vô cùng phong phú.

b. Phân tích

- Mỗi chúng ta khi sinh ra được sống trong nền hòa bình đã là một sự may mắn, chính vì vậy chúng ta cần phải cống hiến nhiều hơn để phát triển nước nhà vững mạnh, có thể chống lại mọi kẻ thù.

- Mỗi người khi học tập, lao động, tạo lập cho mình một cuộc sống tốt đẹp cũng chính là cống hiến cho tổ quốc. - Yêu thương, giúp đỡ đồng bào, đoàn kết không chỉ giúp cho chúng ta được yêu thương, trân trọng trong mắt mọi người mà nó còn thể hiện sức mạnh đại đoàn kết dân tộc.

c. Chứng minh

- Học sinh tự lấy dẫn chứng về những tấm gương tiêu biểu của lòng yêu nước, sẵn sàng hi sinh thân mình để bảo vệ đất nước làm dẫn chứng cho bài văn của mình.

Lưu ý: dẫn chứng phải nổi bật, xác thực, được nhiều người biết đến.

d. Liên hệ bản thân - Là một học sinh trước hết chúng ta cần học tập thật tốt, nghe lời ông bà cha mẹ, lễ phép với thầy cô. Có nhận thức đúng đắn về việc giữ gìn và bảo vệ tổ quốc. Luôn biết yêu thương và giúp đỡ những người xung quanh,...

e. Phản biện

- Tuy nhiên vẫn còn có nhiều bạn chưa có nhận thức đúng đắn về tình yêu cũng như trách nhiệm của mình đối với quê hương, đất nước, chỉ biết đến bản thân mình, coi việc chung là việc của người khác,... những người này đáng bị xã hội thẳng thắn lên án.

3. Kết đoạn

Khái quát lại vấn đề nghị luận: vai trò của quê hương đối với đời sống tâm hồn của mỗi người, đồng thời rút ra bài học và liên hệ bản thân.

Câu 3:

Cách giải:

1. Mở bài

- Giới thiệu về tác giả Y Phương và tác phẩm "Nói với con". - Giới thiệu về nội dung, vị trí đoạn thơ và hình ảnh người Kon Tum.

2. Thân bài

a. Vẻ đẹp của người đồng mình - Những phẩm chất cao quý của người đồng mình: "Người đồng mình thương lắm con ơi Cao đo nỗi buồn, xa nuôi chí lớn"

+ Dòng thơ đầu được lặp lại: "người đồng mình" là cách gọi thể hiện sự gần gũi, thân thương như trong một gia đình. "Thương lắm" – bày tỏ sự đồng cảm sâu sắc với cuộc sống nhiều vất vả, gian khó của họ.

+ Từ ngữ giàu sức gợi: "cao" "xa" vừa gợi hình ảnh miền núi cao vừa gợi điều kiện sống khó khăn, vất vả. "Nỗi buồn" "chí lớn" thể hiện bản lĩnh vững vàng, ý chí kiên cường của người đồng mình. * Lời thơ thể hiện niềm tự hào về phẩm chất tốt đẹp của người miền núi.

- Vẻ đẹp truyền thống của người miền cao: Người đồng mình tự đục đá kê cao quê hương

Con quê hương thì làm phong tục + Hình ảnh "người đồng mình": vóc dáng, hình hài nhỏ bé, "thô sơ da thịt", họ chỉ có đôi bàn tay lao động cần cù nhưng chẳng mấy ai nhỏ bé, yếu hèn. Họ dám đương đầu với gian lao, vất vả, họ lớn lao về ý chí, cao cả về tâm hồn.

+ Công lao vĩ đại của người đồng mình: "đục đá kê cao quê hương" – xây dựng quê hương, tạo nên ruộng đồng, dựng lên nhà cửa, bản làng, làm nên giá trị vật chất, tinh thần cho quê hương. "Làm phong tục" – tạo nên bao nền nếp, phong tục đẹp, làm nên bản sắc riêng của cộng đồng. * Lời thơ tràn đầy niềm tự hào về vẻ đẹp của người đồng mình. Nhấn nhủ con phải biết kế thừa, phát huy những truyền thống đó. - Những truyền thống của người đồng mình: + Điệp từ "sống" khởi đầu 3 dòng thơ liên tiếp, tô đậm mong ước thiết tha, mãnh liệt của cha dành cho con.

+ Ẩn dụ "đá", "thung" chỉ không gian sống của người miền cao, gợi lên những nhọc nhằn, gian khó, đói nghèo. Người cha mong con "khống chế" tức là biết yêu thương, trân trọng quê hương mình.

+ So sánh "như sông", "như suối": lối sống hồn nhiên, trong sáng, mạnh mẽ, phóng khoáng, vượt lên mọi gập ghềnh của cuộc đời.

+ Đối "lên thác xuống ghềnh": cuộc sống không dễ dàng, bằng phẳng, cần dũng cảm đối mặt, không ngại ngần. * Cha khuyên con tiếp nối tình cảm ân nghĩa, thủy chung với mảnh đất nơi mình sinh ra của người đồng mình và cả lòng can đảm, ý chí kiên

cường của họ. - Để rồi, bài thơ khép lại bằng lời dặn dò vừa ân cần, vừa nghiêm khắc của người cha: + “Thô sơ da thịt” được nhắc lại để nhấn mạnh những khó khăn, thử thách mà còn có thể gặp trên đường đời, bởi con còn non nớt, con chưa đủ hành trang mà đời thì gập ghềnh, gian khó. + Dẫn vậy, “không bao giờ nhỏ bé được” mà phải biết đương đầu với khó khăn, vượt qua thách thức, không được sống yếu hèn, hẹp hòi, ích kỉ. Phải sống sao cho xứng đáng với cha mẹ, với người đồng minh. Lời nhắn nhủ chứa đựng sự yêu thương, niềm tin tưởng mà người cha dành cho con. * Thể hiện tình yêu quê hương nồng thắm, tình cảm sâu nặng mà người cha dành cho con. Từng lời dặn dò, khuyên nhủ để con biết sống sao cho xứng đáng với gia đình, quê hương.

b, Liên hệ vẻ đẹp tâm hồn của người Kon Tum hiện nay

- Điều kiện sống đã được cải thiện tốt hơn trước, bối cảnh xã hội thay đổi nhiều nhưng vẫn giữ được nét đẹp truyền thống giản dị, chất phác

- Sống ân nghĩa thủy chung, làm giàu đẹp quê hương đất nước - Chăm chỉ siêng năng, không ngại khó ngại khổ

- Yêu thiên nhiên, sống chan hòa với vạn vật * Bối cảnh xã hội thay đổi nhiều, đời sống người dân Kon Tum đã có những chuyển biến tốt đẹp nhưng con người nơi đây vẫn giữ được những vẻ đẹp truyền thống, không ngừng cố gắng làm giàu đẹp cho quê hương.

3. Kết bài

- Khái quát lại những đặc sắc nội dung, nghệ thuật và tài năng của nhà thơ Y Phương trong đoạn thơ cuối nói riêng, trong cả bài thơ nói chung.